

БАТИГІНА О. М.,

кандидат юридичних наук, доцент, Полтавський юридичний інститут Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Розглянуто сучасний стан та перспективи правового регулювання виробництва органічної сільськогосподарської продукції в Україні та світі. Визначено особливості впливу органічної продукції на здоров'я людини та навколишнє природне середовище, зокрема виділено три основні підходи до впливу органічної продукції на здоров'я людини.

Ключові слова: органічне виробництво, аграрний сектор, сільськогосподарська продукція.

Постановка проблеми Здоров'я людини прямо залежить від безпечності та якості продуктів харчування, які у тому числі визначаються умовами та способами їх виробництва. Серед способів виробництва сільськогосподарської продукції, яка є основою харчових продуктів виділяють два основних: традиційний та органічний. Прийнято вважати, що від споживання продуктів харчування, які насичені різними небезпечними сполуками (нітратами, важкими металами, залишками пестицидів, гербіцидів й інших речовин хімічного синтезу), які використовуються при традиційних способах виробництва, людина отримує різні хронічні захворювання та у кінцевому рахунку має погіршення здоров'я та зниження якості життя. Впровадження органічного способу виробництва є запорукою не тільки для здоров'я людини, яка споживає цю продукцію, а й для здоров'я людини, яка безпосередньо зайнята виробництвом харчової продукції. Також при органічних способах виробництва навколишнє природне середовище не зазнає руйнівного впливу. Отже, з огляду на потребу збереження навколишнього природного середовища, використання для їжі доброякісних та безпечних продуктів харчування та у цілому забезпечення продовольчої безпеки нашої держави виникла необхідність зміни способів та методів здійснення виробничої діяльності у сфері сільськогосподарського виробництва. У той же час безперечно важливо розвивати та підвищувати конкурентоспроможність сільськогосподарських товаровиробників України у світі за рахунок розвитку саме екологічного чистого виробництва. Як наслідок останнім часом все більше і більше уваги приділяється правовому регулюванню виробництва та обігу

саме органічної продукції, постала потреба наукового обґрунтування необхідності його удосконалення.

З огляду на багатогранність проблематики виробництва та обігу органічної продукції, дану тему неодноразово досліджували представники різних наукових сфер: аграрної, медичної, екологічної, економічної та юридичної. Зокрема, як вітчизняні [1, 2, 3, 4], так і зарубіжні [5, 6] вчені. Однак питання правової регламентації органічного виробництва потребує додаткового дослідження. Метою даного дослідження є аналіз існуючого нормативно правового регулювання органічного виробництва сільськогосподарської продукції в Україні та світі, перспектив його розвитку та удосконалення, а також визначення рівня впливу на здоров'я людини органічного способу виробництва харчової продукції порівняно з традиційними способами ведення сільського господарства.

Правова основа здійснення органічного виробництва. Регіони з найбільшими територіями сільськогосподарських угідь, де ведеться органічне виробництво – це Океанія (22,8 млн. га або 45 % світових органічних сільськогосподарських угідь), Європа (12,7 млн. га або 25 % світових органічних сільськогосподарських угідь) та Латинська Америка (6,8 млн. га або 15 %). Країни з найбільш органічними сільськогосподарськими угіддями - Австралія (22,7 млн. га), Аргентина (3,1 млн. га) та Сполучені Штати (2,0 млн. га) [7]. Розвиток органічного виробництва є політичною метою ЄС. До основних європейських документів, покликаних регулювати сферу органічного виробництва можна віднести Постанову Ради (ЄС) № 834/2007 від 28 червня

2007 року щодо органічного виробництва та маркування органічних продуктів, якою було скасовано Постанову (ЄС) № 2092/91 та змінено основні вимоги щодо виробництва та маркування органічної продукції; більш чітко визначено цілі, принципи та правила органічного виробництва з метою сприяння прозорості, усталенню довіри споживачів та гармонізованому сприйняттю концепції органічного виробництва. Детальні правила впровадження вимог до органічного виробництва, маркування і контролю, що зазначені в Постанові Ради (ЄС) 834/2007, було викладено у Постанові Ради (ЄС) № 889/2008 від 5 вересня 2008 року. У ст. 34 вищевказаної постанови визначено спеціальні правила приймання продуктів з третіх країн. Також у Постанові Ради (ЄС) № 1235/2008 від 8 грудня 2008 року детально окреслені правила організації процедури імпорту органічних продуктів з третіх країн.

Ще одним розповсюдженим способом регулювання здійснення органічного виробництва у всьому світі є впровадження комплексних Програм розвитку органічного сільськогосподарства, які поєднують всю систему існуючих правових та організаційних заходів у єдиний план дій, створивши загальну передумову розбудови органічного сільськогосподарства в державі. Наприклад, у більшості країн Європи аналогічні програми були запроваджені ще у 90-х роках: Норвегія – у 1995 р.; Фінляндія, Нідерланди та Швеція – у 1996 р., Франція – у 1997 р., США – у 1999 р. [8]

І все ж таки основним регулюючим засобом відносин щодо здійснення органічного виробництва сільськогосподарської продукції вважається закон. У багатьох країнах світу наявні відповідні законодавчі акти. Наприклад, в Україні діє Закон України від 03.09.2013 р. № 425 «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини». Можна навести приклади законів, що регулюють здійснення органічного виробництва у державах ЄС, зокрема, у 1980 р. Франція стала першою країною в Європі, яка ухвалила національне законодавство у сфері органічного сільськогосподарства. У Польщі діє закон про органічне сільськогосподарське виробництво від 25 липня 2009 р., у Швеції діє закон про контроль органічного виробництва від 23 травня 2013 р. тощо. Також можна навести приклада подібних законодавчих актів і у країнах СНД, зокрема у Казахстані затверджено Закон Республіки Казахстан від 27 листопада 2015 року № 423-V «Про виробництві органічної продукції» тощо.

У законодавчих актах різних країн, що регулюють виробництво органічної сільськогосподарської продукції наявна деяка термінологічна відмінність. Зокрема, у Законі України «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сиро-

вини» визначено поняття виробництва органічної продукції (сировини) як виробничої діяльності фізичних або юридичних осіб, де під час такого виробництва виключається застосування хімічних добрив, пестицидів, ГМО, консервантів тощо, та на всіх етапах виробництва застосовуються методи, принципи та правила, визначені цим Законом для отримання натуральної (екологічно чистої) продукції, а також збереження та відновлення природних ресурсів. Також в законі визначено зміст іншого способу виробничої діяльності, а саме традиційного виробництва сільськогосподарської продукції через поняття традиційної (неорганічної) продукції під якою розуміють продукцію, виготовлену за загальноприйнятими технологіями виробництва сільськогосподарської продукції, де можна використовувати будь-які хімічні засоби захисту, синтетичні мінеральні добрива, консерванти, штучні барвники, стимулятори росту, гормони, антибіотики, ароматизатори, стабілізатори, підсилювачі смаку тощо відповідно до законодавства. Аналогічна термінологія сформульована та використовується у законодавстві Республіки Казахстан.

Деякі країни пішли іншим шляхом і не використовують термінологію органічне виробництво та органічна продукція, а оперують терміном «екологічно чисте сільське господарство». Так, у ст. 1 Закону Азербайджанської Республіки «Про екологічно чисте сільське господарство» від 13 червня 2008 року №650-III під екологічно чистим сільським господарством розуміють культивування сільськогосподарських рослин і розведення сільськогосподарських тварин без застосування хіміко-синтетичних (штучних) речовин, а також виробництво, переробка, обіг і сертифікація екологічно чистих сільськогосподарських і продовольчих товарів. У даному випадку поняття «екологічно чистий» має тотожне значення, і з поняттям «органічний», яке використовуються у більшості країн.

Поняття органічне землеробство має термінологічні відмінності й у європейських країнах. Так, термін «органічне землеробство» офіційно прийнятий в англійських країнах Європейського Союзу, еквівалентом якому у Франції, Італії, Португалії та країнах Бенілюксу є «біологічне землеробство», у Данії, Німеччині та іспаномовних країнах — «екологічне землеробство» [9].

Концепція розвитку законодавства України щодо виробництва сільськогосподарської продукції. Відповідно до Закону України від 21 грудня 2010 року № 2818-VI, яким було затверджено Основні засади (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2020 року, серед основних завдань із забезпечення екологічно збалансованого природокористування у сільському господарстві можна виділити

створення умов для широкого впровадження екологічно орієнтованих та органічних технологій ведення сільського господарства, двократного збільшення площ їх використання, збільшення до 2020 року частки земель, що використовуються в органічному сільському господарстві, до 7 відсотків тощо.

Про особливу значущість для України саме органічного виробництва свідчить і той факт, що не зважаючи на діючий Закон України «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини» 19.04.2018 року Верховною Радою України було прийнято за основу проекту Закону України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» № 5448-д. Як зазначено у Пояснювальній записці до проекту Закону підставами для оновлення законодавства у сфері органічного виробництва є те, що положення діючого закону не забезпечують належного функціонування ринку органічної продукції, що створює сприятливе середовище для введення в обіг фальсифікованої органічної продукції та дозволяє уникати відповідальності за порушення законодавства у цій сфері. Це негативно впливає на захист прав споживачів та вважається недобросовісною конкуренцією серед суб'єктів господарювання. Суттєвим недоліком чинного Закону також є його невідповідність законодавству Європейського Союзу.

Аналізуючи проект Закону можна виділити одну із головних його переваг перед діючим Законом – це те, що новим актом заплановано більш чітко регламентувати основні принципи сертифікації. Окрім того, у проекті Закону більше приділено уваги відповідальності за порушення законодавства щодо виробництва, обігу та маркування органічної продукції.

Якщо ж брати галузеве аграрне законодавство, то воно аналогічним чином спрямовується на розвиток та підтримку саме органічного способу виробництва в Україні. Так, наприклад, відповідно до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання підтримки фермерським господарствам, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2004 року № 1102, за наявності рівних умов пріоритетними фермерськими господарствами для отримання державної фінансової допомоги вважаються ті фермерські господарства, які подали заяву про перехід на виробництво органічної продукції (сировини).

Аналізуючи регіональне та місцеве законодавство, можна стверджувати, що і на місцевих рівнях стимулюється та підтримується саме органічний спосіб ведення сільськогосподарської діяльності. Наприклад, відповідно до Програми розвитку та підтримки аграрного комплексу Полтавщини за пріоритетними напрямками на період до 2020 року, затвердженої, рішенням вісімнадцятої сесії Полтавської

обласної ради сьомого скликання № 552 від 12 жовтня 2017 року серед основних трьох пріоритетних напрямів розвитку сільського господарства на Полтавщині виділено «Розвиток органічного землеробства та виробництво органічних продуктів харчування». П. 3.1. Програми передбачено компенсацію в розмірі 100 % понесених витрат у зв'язку із проведенням та підтвердженням відповідності виробництва органічної продукції (сировини) та отриманням сертифіката відповідності у рослинництві, тваринництві та переробці сільськогосподарської продукції.

Вплив органічних продуктів на здоров'я людини. Не зважаючи на те, що у багатьох розвинених державах попит на органічні продукти швидко зростає, у наукових колах тривалий час існує суперечка щодо того, чи органічні способи виробництва призводять до підвищення якості та безпеки харчових продуктів, а також до покращення та стабільності здоров'я. У науці існує три основні погляди на вплив органічної продукції на здоров'я людини. Основою таких поглядів є порівняння корисності культур, не тільки тоді, коли єдиною відмінністю є система вирощування, а й врахування різноманітності місць вирощування, якості ґрунту, способів зрошування, сортів рослин, умов збирання, способів зберігання та ін. Розглянемо деякі з них:

продукція, вирощена органічним способом здійснює суцільно корисний вплив на здоров'я людини. Прибічники цього підходу перевагами споживання органічних продуктів вважають відсутність шкідливих домішок, високі стандарти якості органічної продукції, органічні продукти не містять хвороботворних мікроорганізмів, паразитів і алергенних компонентів, не містять ГМО і речовин, зроблених на їхній основі;

органічні продукти зберігають живильні властивості, якість, безпечність й натуральний склад при їх переробці, оскільки використовуються тільки натуральні методи переробки, природні речовини й матеріали для пакування;

виробництво органічних продуктів вважають безпечним і для навколишнього природного середовища, що у кінцевому рахунку позитивно впливає на здоров'я людини;

результати досліджень свідчать про те, що існують позитивні зв'язки між споживанням органічних продуктів та зменшенням ризику захворюваності на деякі гострі захворювання (наприклад, ожиріння) [11].

До переваг споживання органічної продукції британські вчені також віднесли позитивні емоційні ефекти від вживання органічної їжі, що також є корисним для здоров'я. Емоційно органіка сприймається як більш здорова, оскільки вона, по-перше, до-

рожче, а по-друге, вирощена з мінімальним застосуванням хімікатів [12].

Отже, серед основних аргументів корисності органічної продукції для здоров'я людини вважають використання органічних (природних) методів при здійсненні землеробства, такі як сівозміна, компостування, посів, що спонукають, стимулювати біорізноманіття і т.д. У результаті органічні продукти не створюють ризику залишків пестицидів або наявності інших потенційно шкідливих хімікатів.

Продукція, вирощена органічним способом негативно впливає на здоров'я людини. Основними аргументами на підтримку даної наукової течії є наступні: по-перше, органічні продукти все ж таки містять шкідливі речовини, оскільки органічне господарство використовує дуже обмежену кількість добрив, пестицидів, гербіцидів, то при їх вирощуванні використовують інші шкідливі для здоров'я людини сполуки, такі як сульфат міді та ін. Органічні господарства також використовують високотоксичний піретрин та сірку, обприскують рослини технічними маслами, щоб боротися з комахами. Оскільки всі ці речовини менш ефективні, ніж сучасні хімікати, вони застосовуються в органічному господарстві частіше, ніж звичайні пестициди, гербіциди та інсектициди. Причому у великих кількостях [13].

Продукція, вирощена органічним способом, жодним чином, за своїми поживними властивостями не відрізняється від продукції, вирощеної традиційним способом. У більшості порівняльних аналізів істотно більшої концентрації вітамінів, мінералів або інших корисних мікроелементів в органіці, як правило, не виявлялося. Незначні розбіжності зареєстровані лише за трьома показниками: в органічній їжі відзначено більший вміст азоту, але менший вміст фосфору та менша кислотність [12].

Слід підкреслити, що результати порівняння вмісту органічно і традиційно вирощених культур можуть бути діаметрально протилежними, а саме: свідчити про те, що в органічно вирощених культурах більший вміст корисних речовин для здоров'я людини [14], або навпаки [15], або про відсутність суттєвої різниці між двома способами вирощування [16].

Деякі автори вважають, що саме інші фактори, такі як вид рослин, рік, місце, середовище, час врожаю, вибір генотипу, місце вирощування та погода тощо, мають більш важливе значення, ніж органічне чи традиційне вирощування для позитивного впливу на здоров'я людини [17].

Висновки. Не зважаючи на відсутність остаточних та усіма визнаних результатів наукових досліджень по порівнянню позитивного або негативного впливу традиційним або органічним способом вирощеної сільськогосподарської продукції на організм людини, на всіх рівнях нормативно-правового регулювання (як міжнародного, так і зарубіжного, так і українського; як центрального, так і регіонального, і місцевого) підтримується ідея активного впровадження та розповсюдження виробництва сільськогосподарської продукції саме органічним способом. У даному випадку враховуються всі способи та умови виробничої діяльності органічних харчових продуктів у сукупності, що у кінцевому рахунку дає можливість зробити висновок, що органічний спосіб виробничої діяльності все ж більш позитивно впливає на стан та рівень здоров'я людини. Тому достатньо важливим є правильно сформулювати та оновити законодавчі вимоги в Україні відповідно до існуючих міжнародних та європейських стандартів у сфері органічного виробництва сільськогосподарської продукції.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бугера С. І. Правове регулювання органічного виробництва сільськогосподарської продукції. URL: <http://www.apdp.in.ua/v61/87.pdf>.
2. Єрмоленко В. М. Правові аспекти органічного сільськогосподарського виробництва як важливий чинник забезпечення екологічної безпеки. *Актуальні проблеми становлення і розвитку права екологічної безпеки в Україні*: матер. наук.-практ. круглого столу (м. Київ, 28.03.2014 р.) / ред. кол. М. В. Краснова та ін. Чернівці: Кондратьєв А. В., 2014. С. 46–49.
3. Статівка А. М. Деякі правові питання органічного виробництва сільськогосподарської продукції. *Актуальні проблеми юридичної науки: Тринадцять осінніх юридичних читань* : зб. тез Міжнар. наук. конф. (м. Хмельницький, 14–15.11.2014 р.). Хмельницький, 2014. Ч. 3. С. 99–100.
4. Уркевич В. Ю. Про принципи виробництва органічної сільськогосподарської продукції в Україні й ЄС. *Актуальні проблеми конвергенції екологічного законодавства України до законодавства ЄС*: матеріали Всеукр. наук.-практ. круглого столу (м. Дніпро, 28 жовт. 2016 р.). Дніпро, 2016. С. 88–91.
5. Axel Mie, Helle Raun Andersen, Stefan Gunnarsson, Johannes Kahl, Emmanuelle Kesse-Guyot, Ewa Rembiałkowska, Gianluca Quaglio, Philippe Grandjean. Human health implications of organic food and organic agriculture: a comprehensive review; *Environ Health*. 2017; 16. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5658984/#idm140571303752144aff-info>. Doi: <https://doi.org/10.1186/s12940-017-0315-4>.

6. Alan D. Dangour, Sakhi K. Dodhia, Arabella Hayter, Elizabeth Allen, Karen Lock, Ricardo Uauy. Nutritional quality of organic foods: a systematic review *The American Journal of Clinical Nutrition*, Volume 90, Issue 3, 1 September 2009, Pages 680–685. DOI: <https://doi.org/10.3945/ajcn.2009.28041>.
7. Organic Farming Statistics. URL: <http://www.fibl.org/en/themes/organic-farming-statistics.html>.
8. Щербина С. В. Нормативно-правовий механізм державного регулювання виробництва та обігу органічних продуктів харчування. URL: http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/5485/1/Organik_2015_604-615.pdf.
9. Сутність органічного землеробства. URL: http://finance.mnau.edu.ua/finance.mnau.edu.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=178.
10. Що таке органічні продукти? Федерація органічного руху України. URL: <http://organic.com.ua/uk/homepage/2010-01-26-13-39-48>.
11. Barański, M., Rempelos, L., Iversen, P. O., & Leifert, C. (2017). Effects of organic food consumption on human health; the jury is still out! *Food & Nutrition Research*, 61(1), 1287333. DOI: <http://doi.org/10.1080/16546628.2017.1287333>. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5345585>.
12. American Journal of Clinical Nutrition The Times. URL: <http://www.time.com>.
13. Алекс Евері. Органічне господарство – небезпечна іграшка URL: <http://www.eco-live.com.ua/content/blogs/pravda-pro-organichni-produkti>.
14. Vrcek I. V., Cepo D. V., Rasic D., Peraica M., Zuntar I., Bojic M., Mendas G., Medic-Saric M. A comparison of the nutritional value and food safety of organically and conventionally produced wheat flours. *Food Chem.* 2014;143:522–529.
15. Ciolek A., Makarska E., Wesolowski M., Cierpiala R. Content of selected nutrients in wheat, barley and oat grain from organic and conventional farming. *J. Elementol.* 2012;17:181–189.
16. Ordonez-Santos L. E., Vazquez-Oderiz M. L., Romero-Rodriguez M. A. Micronutrient contents in organic and conventional tomatoes (*Solanum lycopersicum* L.) *Int. J. Food Sci. Technol.* 2011;46:1561–1568.
17. Johansson, E., Hussain, A., Kuktaite, R., Andersson, S. C., & Olsson, M. E. (2014) Contribution of Organically Grown Crops to Human Health. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 11(4), 3870–3893. DOI: <http://doi.org/10.3390/ijerph110403870> URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4025038>.

REFERENCES

1. Buhera, S.I. Pravove rehuliuвання orhanichnoho vyrobnytstva silskohospodarskoi produktsii. URL: <http://www.apdp.in.ua/v61/87.pdf> [in Ukrainian].
2. Yermolenko, V.M. (2014). Pravovi aspekty orhanichnoho silskohospodarskoho vyrobnytstva yak vazhlyvyi chynnyk zabezpechennia ekolohichnoi bezpeky. *Aktualni problemy stanovlennia i rozvytku prava ekolohichnoi bezpeky v Ukraini: mater. nauk.-prakt. kruhloho stolu (m. Kyiv, 28.03.2014 r.) – Actual problems of formation and development of the right of ecological safety in Ukraine: materials of the scientific and practical round table* (Krasnova M. V. Eds.) Chernivtsi: pp. 46–49 [in Ukrainian].
3. Stativka, A.M. (2014). Deiaki pravovi pytannia orhanichnoho vyrobnytstva silskohospodarskoi produktsii. *Aktualni problemy yurydychnoi nauky: Trynadtsiati osinni yurydychni chytannia : zb. tez Mizhnar. nauk. konf. - Actual problems of legal science: Thirteenth Autumn Legal Readings: International Scientific Conference* (m. Khmelnytskyi, 14–15.11.2014 r.). Khmelnytskyi, Ch. 3. pp. 99–100 [in Ukrainian].
4. Urkevych, V.Yu. (2016). Pro pryntsyipy vyrobnytstva orhanichnoi silskohospodarskoi produktsii v Ukraini y YeS. *Aktualni problemy konverhentsii ekolohichnoho zakonodavstva Ukrainy do zakonodavstva YeS: materialy Vseukr. nauk.-prakt. kruhloho stolu - Actual problems of convergence of the environmental legislation of Ukraine to the EU legislation: All-Ukrainian scientific and practical round table* (m. Dnipro, 28 zhovt. 2016 r.). Dnipro, pp. 88–91. [in Ukrainian].
5. Axel Mie, Helle Raun Andersen, Stefan Gunnarsson, Johannes Kahl, Emmanuelle Kesse-Guyot, Ewa Rembiałkowska, Gianluca Quaglio, Philippe Grandjean. (2017) Human health implications of organic food and organic agriculture: a comprehensive review; *Environ Health.*; 16. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5658984/#idm140571303752144aff-info>. Doi: <https://doi.org/10.1186/s12940-017-0315-4> [in English].
6. Alan D. Dangour, Sakhi K. Dodhia, Arabella Hayter, Elizabeth Allen, Karen Lock, Ricardo Uauy. (2009) Nutritional quality of organic foods: a systematic review *The American Journal of Clinical Nutrition*, Vol.90, Issue 3, 1 September, Pages 680–685. DOI: <https://doi.org/10.3945/ajcn.2009.28041> [in English].
7. Organic Farming Statistics. URL: <http://www.fibl.org/en/themes/organic-farming-statistics.html> [in English].

8. Shcherbyna S. V. Normatyvno-pravovyi mekhanizm derzhavnogo rehuliuвання vyrobnytstva ta obihu orhanichnykh produktiv kharchuvannia. URL: http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/5485/1/Organik_2015_604-615.pdf. [in Ukrainian].
9. Sutnist orhanichnoho zemlerobstva. URL: http://finance.mnau.edu.ua/finance.mnau.edu.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=178 [in Ukrainian].
10. Shcho take orhanichni produkty? Federatsiia orhanichnoho rukhu Ukrainy. URL: <http://organic.com.ua/uk/homepage/2010-01-26-13-39-48>. [in Ukrainian].
11. Barański, M., Rempelos, L., Iversen, P. O., & Leifert, C. (2017). Effects of organic food consumption on human health; the jury is still out! *Food & Nutrition Research*, 61(1), 1287333. DOI: <http://doi.org/10.1080/16546628.2017.1287333>. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5345585>. [in English].
12. American Journal of Clinical Nutrition The Times. URL: <http://www.time.com>.
13. Aleks Everi. Orhanichne gospodarstvo – nebezpečna ihrashka. URL: <http://www.eco-live.com.ua/content/blogs/pravda-pro-organichni-produkti>. [in Ukrainian].
14. Vreck I. V., Сепо D. V., Rasic D., Peraica M., Zuntar I., Bojic M., Mendas G., Medic-Saric M. A (2014). Comparison of the nutritional value and food safety of organically and conventionally produced wheat flours. *Food Chem.*; 143:522–529 [in English].
15. Ciolek, A., Makarska, E., Wesolowski, M., Cierpiala, R. (2012). Content of selected nutrients in wheat, barley and oat grain from organic and conventional farming. *J. Elementol.*;17:181–189. [in English].
16. Ordóñez-Santos L. E., Vázquez-Oderiz M. L., Romero-Rodríguez M. A. (2011). Micronutrient contents in organic and conventional tomatoes (*Solanum lycopersicum L.*) *Int. J. Food Sci. Technol.*;46:1561–1568. [in English].
17. Johansson, E., Hussain, A., Kuktaite, R., Andersson, S. C., & Olsson, M. E. (2014). Contribution of Organically Grown Crops to Human Health. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 11(4), 3870–3893. DOI: <http://doi.org/10.3390/ijerph110403870> URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4025038>. [in English].

БАТЫГИНА Е. М.

кандидат юридических наук, доцент, доцент кафедры гражданского, хозяйственного и экологического права Полтавского юридического института Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ОРГАНИЧЕСКОГО ПРОИЗВОДСТВА

Рассмотрены современное состояние и перспективы правового регулирования осуществления производства органической сельскохозяйственной продукции в Украине и мире. Определены особенности влияния органической продукции на здоровье человека и окружающую среду, в частности выделено три основных подхода к воздействию органической продукции на здоровье человека.

Ключевые слова: органическое производство, аграрный сектор, сельскохозяйственная продукция.

BATYGINA O. M.

PhD in Juridical Science, Associated Professor of the Department of Civil, Commercial and Environmental Law, Poltava Law Institute

LEGAL REGULATION OF ORGANIC AGRICULTURAL PRODUCTS

Problem setting: Human health directly depends on the safety and quality of food products, which are also determined by the conditions and methods of their production. Among the methods of agricultural production, there are two main types: traditional and organic. It is believed that the consumption of food products that are saturated with various dangerous compounds (nitrates, heavy metals, pesticide residues, herbicides and other substances of chemical synthesis), which are used in traditional methods of production, leads to the occurrence of various chronic diseases in humans and ultimately worsens the health. It reduces the quality of life. Also, with organic methods of production, the environment has no destructive effect. Therefore, the implementation and proper legal regulation of the organic production method is urgent.

Analysis of recent researches and publications. The following scientists were engaged in research of the specified question: C.I. Bugera, V.M. Ermolenko, A.M. Stativka, V.Y. Urkevych and others.

Target of research. Analysis of the existing normative and legal regulation of organic production of agricultural products in Ukraine and the world, prospects for its development and improvement, as well as determination of the level of influence on human health of the organic way of producing food products in comparison with traditional methods of agriculture.

Article's main body. In spite of absence of definitive and all recognized results of scientific research on comparing the positive or negative effects of traditional or organic production of farmed products on the human body, at all levels of regulatory regulation (both international and foreign, as well as Ukrainian, as the central, both regional and local), the idea of active introduction and distribution of agricultural production is supported in the organic way.

Conclusions and prospects for the development. Given the need to preserve the natural environment, the use of benign and safe food for food and, in general, the food security of our country, necessitated changes in the methods and methods of carrying out production activities in the field of agricultural production. At the same time, it is undoubtedly important to develop and increase the competitiveness of Ukraine's agricultural commodity producers in the world due to the development of ecologically pure production. As a result, it is necessary to introduce and improve the legal regulation of production and circulation of organic products in a larger scale.

Keywords: organic production, agrarian sector, agricultural products.